

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРИТЕ

**ОДОБРЯВАМ,
МИНИСТЪР НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРИТЕ:
/НИХАТ КАБИЛ/**

**СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИЯ
СЕКТОР 2007 - 2011**

София, 27 Ноември, 2006

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение	3
2. Информация за горския сектор	4
2.1. Горското стопанство днес	4
2.2. Социално–икономическото значение на горското стопанство	5
2.3. Горска промишленост	7
2.4. Екологична функция на горите	8
2.5. Съгласуваност между различните политики	9
3. Визия и Стратегически цели	10
3.1. Стратегическа цел 1: Икономическо стабилизиране на горския сектор чрез подобряване на неговата конкурентно-способност и увеличаване на устойчивото потребление на продукти и услуги от гората	11
3.2. Стратегическа цел 2: Формиране и поддържане на жизнени горски екосистеми. Запазване и възстановяване на естественото биологично и структурно разнообразие, трайно задържане на въглерод и гарантиране на техните екологични функции	12
3.3. Стратегическа цел 3: Повишаване качеството на живот чрез защита и подобряване на социалните и културни измерения на горите	12
3.4. Стратегическа цел 4: Подобряване на съгласуваността и между-секторното сътрудничество	13
4. План за действие	13
	16-33
5. Финансиране на плана за действие	14
6. Механизъм за изпълнение, мониторинг и контрол	15
Приложение 1 Индикативен бюджет	34

Използвани съкращения

GTZ	Германско Дружество за техническо сътрудничество
EFI	Европейски Горски Институт
IFF	Междуправителствен Форум по горите на ООН
IPF	Междуправителствен Панел по горите на ООН
LIFE+	Програма на ЕС за околна среда
БВП	Брутен Вътрешен продукт
БСК	Българска стопанска камара
БТПП	Българска търговско -промишлена палата
БУЛПРОФОР	Организация на лесовъдите на частна практика в България
БШПГ	Българо-Швейцарска програма за горите
ГД „ПБЗН“	Главна дирекция “Противопожарна безопасност и защита на населението
ГЕФ	Глобален екологичен фонд
ГИС	Географски информационни системи
ГСБ	Горска семеипроизводствена база
ГРМ	Горски репродуктивни материали
ДАТ,	Държавна Агенция по туризма
ДЛ	Държавно лесничейство

ЕС	Европейски съюз
ЕСФРСР	Европейски селскостопански фонд за развитие на селските райони
ИГ	Институт за гората – Българска Академия на Науките
ЛЗС	Лесозащитна станция
ЛТУ	Лесотехнически университет
МВР	Министерство на вътрешните работи
МДПБА	Министерство на държавната политика при бедствия и аварии
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НГП	Недървесни горски продукти
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НС СЛРБ	Национално сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България”
НСМБР	Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НССНГ	Национално сдружение на собствениците на недържавни гори „ГОРОВЛАДЕЛЕЦ
НСУРГС	Национална стратегия за устойчиво развитие на горския сектор
НУГ	Национално управление по горите
ППЗГ	Правилник за прилагане Закона за горите
РКОНИК	Рамкова конвенция на ООН за климатичните промени
РУГ	Регионално управление на горите
СПРГС	Стратегически план за развитие на горския сектор
ФАР	Програма на ЕС

I. Въведение

Горите на България се възприемат от българското общество като част от националното богатство и националната ни идентичност. Техните икономически, социални и екологични функции са от важно значение за устойчивото развитие на обществото и за подобряване на условията на живот, особено в селските и планинските райони. В голяма степен тези функции са незаменими не само в национален, но и в глобален аспект.

В изпълнение на Програмата на Правителството и в отговор на обществените очаквания за устойчиво развитие на горския сектор бе организиран процес на обсъждане и разработка на Национална стратегия за устойчиво развитие на горския сектор (НСУРГС). Този процес се основава на възобновеното обсъждане на проблемите на управлението на сектора. В резултат на това бяха получени редица коментари и препоръки за допълване и

изменение на „Национална горска политика и стратегия” приета от Министерски съвет с Решение № 651 от 15.09. 2003. Те бяха насочени към необходимостта да се актуализира състоянието на горите и горското стопанство и се отразят резултатите от основните процеси, свързани с горите в Европа и в световен мащаб.

Този план се разработва в изпълнение на „Националната стратегия за устойчиво развитие на горския сектор - 2006-2015” и с оглед необходимостта от реализиране на конкретни действия за подобряване функционирането на горскостопанския отрасъл. Този план е хармонизиран с реализирането на Плана за действие по горите на Европейската Комисия, който има за цел осигуряване на координирана рамка от действия на равнище Европейска общност и отделните страни членки.

2. Информация за горския сектор

2.1. Горското стопанство днес

Общата горска площ на България е 4,076 млн.хектара или 34% от територията на страната, от които залесената площ е 3,674 млн. ха. Лесистостта на страната е 33%. Широколистните гори заемат 2 572 260 ха – 70,4%, а площта на иглолистните (без клек) е 1 078 983 ха – 29,6 %.

Естествените насаждения представляват 73.4 % от залесената площ (2 679 130 ха), от които иглолистните представляват 399 522 ха (14.9%).

Дървесният запас на българските гори към края на 2005 г. надвишава 590 млн. м³ дървесина, при среден годишен прираст от 3.9 м³ / ха, а общият годишен прираст е 14,5 млн. м³.

Съобразно техните функции горите се разделят, както следва:

- гори и земи от горския фонд с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции – 2 777 212 ха – 68,1 %
- защитни и рекреационни гори и земи от горския фонд – 963 871 ха – 23,7%
- гори и земи от горския фонд в защитени територии – 335 381 ха – 8,2 %

Горите държавна собственост към 2005 г. заемат 79,3% от горската площ. Общинските и частни гори имат площ от 842 491 ха или 20,7% от горската площ в България. Структурата на тяхната собственост е както следва: частни физически и юридически лица – 9,7%, общини – 9,3%, религиозни общности – 0,6%. Съотношението между видовете собственост в отделните райони на страната е различно. Горите на частните собственици са с малка площ, повечето под 1 ха.

Таблица 1

Основни показатели на горския фонд по вид на горите

	вид на горите	%	залесена площ ха	общ запас куб. м.	средна възраст години	среден прираст на 1 ха	среден запас на 1 ха	средна пълнота
1.	Иглолистни	29,5	1 078 983	258 571 564	46	6,6	240	0,75
2.	Широколистни високостъблени	22,8	831 278	168 982 967	71	3,6	203	0,73
3.	Реконструкция	13,7	499 358	18 789 629	50	0,9	38	0,61
4.	Издънкови за превръщане	29,1	1 063 202	135 056 155	47	2,8	127	0,73
5.	Нискостъблени	4,9	178 422	9 380 608	17	3,3	53	0,78
	Общо	100,0	3 651 243	590 780 923	51	3,9	162	0,72

Източник: МЗГ - НУГ

Около 24% от горите на страната (873 858 ха) са създадени чрез залесяване основно с иглолистни видове - 81,0%, което е резултат на огромно по своите мащаби залесяване през последните 50 години, насочено към увеличаване площта на горите, на тяхната производителност и борбата с почвената ерозия.

Тенденцията към увеличаване на общата залесена площ на България продължава, което е отразено и в Националният доклад за състоянието и опазването на околната среда, който констатира, че в ландшафтните промени в територията на страната залесяването – естествено и изкуствено е значително по-голямо от обезлесяването.

В последните години темповете на създаване на нови гори чрез залесяване намаляват и достигат 5 - 7 хил. ха годишно при планирани по лесоустройствен проект около 12 хил. ха. Този спад се дължи основно на намаляване на инвестициите за залесяване и даване на предимство на естественото възобновяване. Основно залесяването се извършва в държавния ГФ, приоритетно върху унищожени от пожари и съхнене гори и възобновяване на сечища. Дейностите по възобновяване на гори осигуриха само за 2005 г. допълнителна заетост на над 5000 безработни по Националната програма “Възобновяване и опазване на българската гора”

Съществува значителен потенциал (около 300000 ха) за увеличаване на горите в страната чрез залесяване на изоставените и негодни за земеделско ползване и застрашени от ерозия земеделски земи, както и на незалесени горски площи. При осигурено финансиране, след включване на тези земеделски земи в горския фонд, Националното управление по горите, общините и другите собственици на гори и земи ще бъдат в състояние да започнат тяхното залесяване.

Положителна е тенденцията на увеличаване обхвата на отглеждане на млади насаждения, което е от голямо значение за подобряване състоянието и качеството на горите.

Въпреки подобряването на здравословното състояние на горите, извършваният мониторинг показва някои тревожни процеси на съхнене в иглолистните култури от бял бор, черен бор и зелена дугласка, създадени в долния лесорастителен пояс; съхнене в дъбовите гори – предимно зимен дъб, цер и благуи, и твърде силно отслабване на някои дървостои и развитие на заболявания и повреди от насекоми вредители.

2.2. Социално–икономическото значение на горското стопанство намира пряко измерение в добива на дървесина, както и на традиционните недървесни горски продукти за промишлеността и за населението. Това значение се увеличава значително ако се включат и икономическата стойност на алтернативни дейности като лов, туризъм и рекреация и се оценят всички екологични и културни функции на българските гори.

Ползването на дървесина за 2005 г. от държавните гори е 4 165 455 м³ обла дървесина на обща стойност 143,5 млн.лева, а износът на дървесина за същата година възлиза на 451 470 м³ обла и 259811 м³ обработена дървесина.

Страната разполага със значим ресурс от лечебни растения – 741 растения от българската флора се използват, под различна форма, като източник на дроги. Около 20 вида растения са източник на горски плодове, а 10 вида гъби имат промишлено или търговско значение. За България е характерна

употребата на много растения в народната медицина, традиционното ползване на билки в диво състояние, както и износът на големи количества. България изнася годишно около 15,5 хил. тона билки при ясно изразена тенденция за увеличаване на това количество.

Приходите от недървесни горски продукти, добити от ДГФ през 2005 г. възлизат на 3 303 285 лева и са под възможните.

Заетите в горското стопанство през 2004г. са 14 000, което е 0,4% от заетите в страната.

Макар и дребна и разпокъсана, частната горска собственост има все по важно значение за собствениците като източник на допълнителни доходи и на дървесина. От недържавните гори през 2005 год. са добити около 1.6 млн.м³ дървесина или 28% от общото количество добита дървесина.

Новите частни собственици нямат достатъчно опит в стопанисването на горите, както и необходимите специфични знания и умения за управление на горите. Познаването на своите права и задължения също е ограничено. Общините, собственици на гори са в началото на процеса на създаване на специализирани структури за стопанисването им и този процес трябва да бъде насърчен. Въпреки съществуването на горски кооперации и някои сдружения на частни собственици на гори, все още нивото на асоцииране на недържавните собственици на гори е ниско. Ролята и отговорността в управлението на горите от страна на недържавните собственици на гори все повече нараства.

Въпреки полаганите усилия от страна на държавната горска администрация и наличието на частна лесовъдска практика, собствениците продължават да срещат затруднения с достъпа до инвестиции и съвети, което показва, че помощта в тази насока остава недостатъчна.

Лесоустройството се базира на дългогодишна традиция и опит, но главно поради управленски и финансови причини е концентрирано само върху дървесния ресурс. Все още лесоустройственото планиране на практика не покрива многофункционалното управление на горите и не съдържа оценка на икономическата ефективност от изпълнението на проекта. Едроплощната инвентаризация на горите не е развита.

Управление на държавните гори

Общата административна отговорност по въпросите, свързани с горите, принадлежи на Министерството на Земеделието и Горите (МЗГ), чрез Национално управление по горите (НУГ), което е отговорно и за осъществяване на горската политика. НУГ отговаря за почти всички държавни и обществени функции на горския сектор (законодателство, защита на горите, контрол, планиране, развитие и изследване)

МОСВ упражнява публични и стопански функции в Националните паркове и резервати, създадени върху горски територии. Министерството на икономиката и енергетиката е отговорно за дървообработващата и мебелната промишленост чрез формулиране на политиката, стратегията и мониторинг на дейностите относно тяхната законосъобразност.

Областните дирекции “Земеделие и гори” също изпълняват функции по въпросите на горите в региона, за който отговарят без да участват пряко в управлението.

Дейностите по управление, възпроизводство, ползване и опазване на горите и биоразнообразието в тях, както и издръжката на НУГ и неговите структури и специализирани териториални звена се финансират от държавния

бюджет, респ. от бюджета на НУГ. В тази схема НУГ се явява второстепенен разпоредител с бюджетните средства. Тази форма на финансиране на горското стопанство показва редица недостатъци преди всичко в недостиг на средства за ре-инвестиране в горите. Не достигат инвестиции за изпълнение на някои от дейностите, като например отгледни сечи, подобряване на горската инфраструктура и достъпа на частни горовладелци до съвети, управление на защитени територии и биоразнообразието в горите и др.

Сравнявайки необходимо и позволено финансиране на многофункционално горско стопанство съществува риск настоящата финансова ситуация на НУГ да окаже негативно влияние върху устойчивото стопанисване на горите. Първите предупредителни сигнали са намалените ресурси за стопанисване и ниското ниво на капитални разходи. Търсенето на по-ефективна форма на управление и финансиране продължава повече от 5 години и все още не е намерило решение.

Проблемът с незаконния добив на дървесина придобива съществено значение за страната още в първите години след демократичните промени. В последните години броят и размерът на нарушенията в горите поддържат относително високо ниво спрямо периода преди 15 години. Значително е увеличен незаконния добив на дърва за горене, особено около големите градове. Въпреки извършената работа за подобряване на охраната на горите остават още нерешени проблеми.

2.3. Горска промишленост

Взаимовръзката между горското стопанство и горската промишленост е от много важно значение за устойчивото развитие на горския сектор. Институционалната принадлежност на горската промишленост към Министерство на икономиката и енергетиката предполага координираност, както на ниво ведомства, така и със собствениците на предприятия.

В резултат от осъществяването на нови инвестиционни проекти в част от бившите големи държавни дървопреработвателни предприятия се наблюдава значителен подем в тяхната работа и капацитетните възможности на големите ползватели достигнаха до 1 млн. м³ иглолистна технологична дървесина и до 600 хил. м³ широколистна технологична дървесина.

Производството на мебели непрекъснато нараства и мебелните предприятия запазват потенциал да се конкурират успешно на вътрешни и външни пазари, произвеждайки относително широк спектър продукти. България е износител на мебели от дървесина и обема на износа постепенно се увеличава. Същото се отнася и за вноса, като стойността на износа е по-голяма от стойността на вноса.

Около 35 хиляди човека работят в горския сектор, като по-голямата част от тях са ангажирани в горската индустрия. И въпреки, че България е износител на мебели и износет надвишава вноса с около 2,6 – 2.7 пъти, горският сектор има скромнен принос към БВП на страната. Реализацията на дървесина и на други горски продукти, съставлява малък дял от съвкупния обществен продукт, но приносът на горският отрасъл в опазването на природната среда, природните ресурси и биоразнообразието, и в задоволяването на редица екологични и социални нужди на отделния човек и на обществото като цяло, е далеч по-съществен, като засега този принос не се оценява в стойностно изражение.

2.4. Екологични функции на горите

Значение за околната среда и биологичното разнообразие

Българските гори осигуряват около 85% от водния отток в страната или около 3.6 млрд м³ ресурс от чиста питейна вода. Те имат значителна роля за намаляване емисиите от парникови газове в атмосферата, като свързват въглерода в натрупаната биомаса и фактически поглъщат CO₂. В тази връзка, адаптирането на горите към климатичните промени се явява една от най-важните цели на горската политика.

Неоценимо е значението на горите за защита на почвите, водите и климата, както и за защита от природни бедствия. Биотичните фактори и неконтролируемата паша, обаче, са сред основните причини за уврежданията в горите, наред с атмосферното замърсяване, горските пожари и природните бедствия. Влиянието на абиотичните фактори в бъдеще се очаква да има нарастваща роля поради глобалните климатични промени.

По параметри на пожарния риск в горите България се приобщава към традиционно опасния в пожарно отношение район на Средиземноморието. За последните 15 години в горския фонд на страната се регистрират средно годишно около 500 пожара, които засягат средно 11000 ha горски територии. Преките щети се оценяват средно на 13 млн. лв.годишно.

За последните 4 години броят на горските пожари се запазва около средния, но значително намаляват засегнатите площи (за 2003 – 5000 ha, за 2004 – 1150 ha, за 2005 -1455 ha), респ. преките щети. Въпреки подобреното изпълнение на противопожарните мероприятия, предвидени по ЛУП, недостигът на бюджетни средства продължава да е ограничаващ фактор за подобряване ефективността от мерките за борба с пожарите

Земите и горите от ГФ на България съхраняват:

- над 80 % от защитените видове растения;
- над 60 % от застрашените от изчезване видове животни;
- над 60% от приоритетните за опазване видове местообитания;
- осем от дванадесетте ландшафтни комплекса определени в Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие като уникални и представителни за българското биологично разнообразие;
- популациите на 43 световно застрашени видове.

С цел опазване на това разнообразие, на територията на страната са обособени 3 национални парка, 10 природни парка, 55 резервата и 35 поддържани резервата.

В България се срещат почти всички основни типове природни местообитания, представени в Европа. Страната притежава редица уникални и представителни съобщества и екосистеми, които са особено ценни по отношение на биологичното си разнообразие. Съгласно оценки, въз основа на класификационната система на местообитания на територията на Република България са установени над 700 типа местообитания, от които около 90 са характерни само за страната. В България 15% от хабитатите са с консервационна значимост, съгласно нормите на ЕС.

Основно предизвикателство пред устойчивото управление на горите е изграждането на Националната екологична мрежа Натура 2000, която се определя в съответствие с две основни за опазването на околната среда

Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана кратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана кратко Директива за птиците). Тяхното определяне и подходящо управление ще спомогне за постигане на Плана ЕС за прекратяване на загубите на био-разнообразие до 2010 г. Това изисква организиране на процес на широко обществено обсъждане и намиране на оптимален баланс на интересите на всички собственици при определяне на защитените зони.

Сега около 10% от българските гори попадат в границите на защитени територии, но след обявяването на местата по Натура 2000 този дял ще нарастне значително. През последните години се отделя все повече внимание на опазването на биологичното разнообразие в горите. Усилията на Правителството се подкрепят и допълват от голям брой донорски проекти. Независимо, от насочването на ресурси в тази област, обаче, различните дейности остават повече или по-малко изолирани и страдат от недостатъчна координация. НУГ е изправено пред необходимостта да се справя с нарастващите отговорности да изпълнява ефективно държавната политика за опазване и устойчиво управление на биоразнообразието в горите в условия на силен недостиг на финансови средства, произтичащ от бюджетната форма на финансиране.

2.5. Съгласуваност между различните политики

Международни споразумения и ангажименти

След 1990 г. националните горски политики са повлияни в голяма степен от развитието на глобалните и регионални горско политически процеси. Общата цел на Международните Споразумения за горите на ООН и на процеса - Министерската конференция за опазване на горите в Европа (MCPFE, 1990, 1993,1998,2003) е въвеждането на Устойчивото управление на горите. След Конференцията на ООН за околна среда и развитие (Рио Де Жанейро,1992) и последвалите я IPF/IFF, както и действащия Форум на ООН за горите (UNFF), разработиха голям брой препоръки, инициативи, принципи и други форми на "меки" горско-политически правила.

Наред с тях международните процеси доведоха до приемане на редица законово обвързващи инструменти като Рамковата конвенция на ООН за изменение на климата (UNFCCC,1992) (респ. Протоколът от Киото,1997), Конвенцията за биологичното разнообразие (CBD,1992), Конвенцията на ООН за борба с опустиняването (UNCCD, 1994), Конвенцията за търговия с застрашени видове (CITES). Изпълнението на тези конвенции изисква промени в сегашните лесовъдски практики, както и изграждане на сериозен капацитет за екологично стопанисване на горите.

Политики на ЕС свързани с горската политика

Планът за действие по горите на ЕК (15.06.2006) съдържа директни препоръки за определянето на националните горски политики на страните членки. Този план е съобразен с приоритетите на ЕС за устойчив икономически растеж и заетостта (Лисабонска стратегия, 2000) и целите за защита на качеството и количеството на природните ресурси (Гьотеборг, 2001).

Редица Европейски политики оказват влияние на управлението на горите и на горската политика - за развитие на селските райони, произтичащи от Общата

селскостопанска политика на ЕС; за околната среда; енергийна и индустриална, за науката и технологичното развитие; за прилагане на законодателството (FLEGT); търговската и регионална политики.

Национални стратегии и политики, имащи отношение към горската политика

Българската горска политика произтича от националното законодателство и ангажиментите на Правителството във връзка с международните споразумения. Националната законова рамка е съставена от Закон за горите, ППЗГ и под-законовите разпоредби, други документи са програми, стратегии и планове за действие, проекти и наредби на Министерския Съвет от национално значение.

Важни документи, свързани с горското стопанство са: Националният план за действие във връзка с климатичните промени, Националната стратегия и план за действие за опазване на биоразнообразието и Националната стратегия по околната среда и план за действие за 2000-2006 (2001), Националната стратегия за развитие и управление на водния сектор, Националният стратегически план за развитие на селските райони, Националната стратегия за регионално развитие, Национална програма за действие за борба с опустиняването и др.

Прилагането на присъединителната програма САПАРД предостави добри възможности за недържавното горско стопанство, с общо финансиране 60 млн. евро. Програмата е насочена към подпомагане на редица горскостопански дейности в частния сектор и общините. Нейното реализиране, обаче, показва, че собствениците имат технически затруднения при достъпа до средствата за подпомагане. Необходим е сериозен анализ на причините за това и предприемането на адекватни мерки от държавната администрация за да не се допусне подобно състояние при изпълнение на горските мерки в новия Национален план за развитие на селските райони.

Всичко това поставя изискването за намиране на ефективен координационен механизъм между различните институции, отговорни за реализиране на тези стратегии и за намиране на подходящи форми на между секторно сътрудничество.

3. Визия и Стратегически цели

В процеса на разработка на СПРГС бе възприета Визия за развитие на горския сектор, отразяваща виждането за лесовъдството, горите и горския сектор и за приносът им към съвременното общество в дългосрочен план:

“Българската гора е национална ценност. Ресурсите на горските екосистеми запазват и обогатяват своите екологични, социални и икономически функции за подобряване качеството на живот на хората. Горите се управляват професионално, въз основа на постиженията на силно развита наука, в стабилен горски сектор, с широка обществена подкрепа, при взаимно зачитане и интегриране на интересите на всички заинтересовани страни.”

- *Българското горско стопанство се развива на основата на принципите за устойчиво управление на горите в условия на добре развита пазарна среда;*

- *Функционира стабилен, организиран и ефективен горски сектор, развиващ се на основа на многофункционално горско стопанство, отговарящо на настоящите и бъдещите обществени изисквания*

На база на анализ на състоянието и проблемите в горите и горския сектор и след обобщаване на получените предложения от обществени обсъждания на регионално и национално ниво, бяха формулирани основните цели, принципи и действия на Стратегическия план.

Главната цел на този план е постигане на **устойчиво развитие на икономически жизнен горски сектор, на основа на принципите за многофункционално и устойчиво управление (стопанисване) на горите.**

С неговото изпълнение ще се постигнат в дългосрочен план предимства от икономически, социален и екологичен аспект, изразяващи се в:

- осигуряване на възобновими и не-замърсяващи околната среда ресурси;
- икономическо развитие и осигуряване на заетост в селските райони;
- принос към подобряване качеството на живот, чрез поддържане на привлекателна среда и условия за живот и рекреация,
- поддържане и подобряване на околната среда и съхраняване на биологичното разнообразие;
- съхраняване на духовното и културно наследство в горите

Определяща роля в разработването и изпълнението на Плана имат принципите на широко участие на заинтересованите страни, междусекторна координация и сътрудничество, съгласуваност с националното законодателство и с международните задължения, инициативи и конвенции, свързани с горите, партньорство при прилагането, повишаване на обществената ангажираност.

На базата на анализ на състоянието на горския сектор са формулирани **четири стратегически цели** за периода, посочени по-долу. За постигането на всяка от тези цели са формулирани **ключови действия** и съответните оперативни дейности:

1. Икономическо стабилизиране на горския сектор чрез подобряване на неговата конкурентно-способност и увеличаване на устойчивото потребление на продукти и услуги от гората.

Способността за конкуренция в горския сектор е необходима основа за постигане на разнообразните предимства, които устойчивото горско стопанство предлага на обществото. Горският сектор има огромен потенциал да развива и произвежда висококачествени продукти и ползи, не само като суровинен и природен ресурс, но и такива с висока добавена стойност, които отговарят на разнообразното и непрекъснато разширяващо се търсене. Проучване и технологично развитие, разнообразяване, иновация и инвестиране в качеството на работа и в човешки капитал са необходими, за да се развие силен и динамичен сектор, способен на посрещане съвременните и бъдещи предизвикателства. За реализиране на тази стратегическа цел се предвижда изпълнението на следните ключови действия:

Ключово действие 1: Преструктуриране на държавното управление в горския сектор и подобряване на управлението

Ключово действие 2: Подобряване качеството, икономическата стойност на горите и реализиране на устойчиво и рационално ползване на дървесина

Ключово действие 3: Подкрепа на изследвания и технологично развитие за повишаване конкурентността на горския сектор

Ключово действие 4: Повишаване стойността на недървесните горски продукти и услуги

Ключово действие 5 Насърчаване сътрудничеството между собственици на гори, браншовите организации и сдружения и подпомагане на образованието и квалификацията в лесовъдството

2. Формиране и поддържане на жизнени горски екосистеми. Запазване и възстановяване на естественото биологично и структурно разнообразие, трайно задържане на въглерод и гарантиране на техните екологични функции

Поддържането на продуктивния капацитет, издръжливостта и биологичното разнообразие са ключови фактори в осигуряването на здрава и стабилна горска екосистема. Това, от своя страна е съществен елемент за формиране на жизнено общество и икономика. В този смисъл горите играят съществена роля в реализацията на целите за устойчивото развитие.

Предвижда се изпълнението на следните ключови действия:

Ключово действие 6: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в горите

Ключово действие 7: Принос към изпълнението на РКОНИК и Протокола от Киото

Ключово действие 8: Подобряване на защитата на горите

3. Повишаване качеството на живот чрез защита и подобряване на социалните и културни измерения на горите

Горите осигуряват стоки и услуги за гражданите, допринасящи за тяхното здраве и качество на живот, включително местата за отдих и спорт в градските и селските райони, заетостта и доходите за стотици хиляди хора, опазването на почвата и водите и предпазването от ерозия, опустиняване и природни катастрофи.

За да повиши качеството на живот като запази и подобри социалните и културни измерения на горите, държавата има възможности, в рамките на своите приоритети и с помощта на ЕСФРСР, да насърчава инвестициите за повишаване на значението на горите относно местата за отдих и култура.

Предвиждат се следните ключови действия:

Ключово действие 9: Насърчаване на екологично обучение и образование

Ключово действие 10: Поддържане и подобряване на защитните функции на горите

Ключово действие 11: Използване потенциалът на горите в урбанизирана среда и край градовете

Ключово действие 12: Мерки за увеличаване социалните функции на горите

4. Подобряване на информираността, съгласуваността и между-секторното сътрудничество

Координацията между различни политики в сектора и между различните сектори на икономиката, влияещи на горския сектор има решаващо значение за постигането на устойчивост в развитието и в пряк смисъл за изпълнението на Плана.

За реализиране на тази стратегическа цел се предвижда изпълнението на следните ключови действия:

Ключово действие 13: Разработване и реализиране на Национален план за изпълнение на Декларацията от Санкт Петербург, свързана с Министерския процес по правоприлагане и управление на горския сектор за Европа и Северна Азия

Ключово действие 14: Подобряване на вътре-ведомствената и между-ведомствената координация и комуникация

Ключово действие 15: Активизиране на участието на ведомството в органите и структурите на ЕС и в международни организации и процеси, свързани с горския сектор

Ключово действие 16: Подобряване на информираността и комуникацията с обществеността за дейностите в горския сектор

Функции/ползи на горите	
Икономически	- източник за доходи; - осигуряване на възобновяеми ресурси за икономиката и населението; - възобновяем енергиен източник; - материал за висококачествени продукти от дървесина
Екологични	- Ценна екосистема с богато биологично разнообразие; - Осигурява екологична стабилност на ландшафта; - Има защитна функция за водните ресурси; - Намалява/смекчава климатичните промени чрез поглъщане на Въглерода; - Защита срещу свлачища и лавини в планините; - Барьера срещу опустиняването, деградацията и ерозията на почвите; - Възобновяем енергиен ресурс заместващ фосилните горива
Социални	- среда за отдих и почивка на градското население - среда за рекреация - защита от природни бедствия - роля за превръщане на селските райони в атрактивни за живот - представлява културна и духовна среда - създава работни места

4. План за действие

Постигането на главната и на стратегическите цели на Плана ще се осъществи чрез изпълнение на конкретни действия, посочени в приложените

таблицы. В рамките на четирите стратегически цели са дефинирани действията водещи до реализиране на целите. Определят се периодът за изпълнение, необходимите средства и водещата и подпомагащите изпълнението организации. Посочват се и инструменти за изпълнение на действията, както и индикаторите за тяхното изпълнение (очакваните резултати).

5. Финансиране на плана за действие

Финансирането на плана за действие изисква мобилизиране на сериозен финансов ресурс, с основен ангажимент на бюджета на Национално управление по горите, респ. на МЗГ. Общият индикативен бюджет на НУГ, необходим за изпълнение на дейностите по плана за целия период е 211 459 000 лева (*Приложение 1*). Разпределението на този бюджет по стратегически цели е както следва:

Стратегическа цел 1 –	170 500 000 лв.
Стратегическа цел 2 –	40 498 000 лв.
Стратегическа цел 3 –	300 000 лв.
Стратегическа цел 4 –	161000 лв.

Той надхвърля възможностите на бюджета на НУГ (в рамките на досега отпускания) със 174,5 милиона лева или средно годишно с 34,9 млн. лв. Този факт определя решаващото значение на активизирането на допълнителни вътрешни и външни финансови ресурси и инструменти за да се постигне реализирането на целите на стратегическия план.

Финансирането на много от планираните действия ще може да се осъществи чрез програмите на други министерства - Министерството на земеделието и горите, Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на труда и социалната политика, както и на общините.

Друга възможност за осигуряване на финансов ресурс, особено по стратегически цели 2, и 4, се открива чрез партньорство с НПО.

Членството на България в Европейския съюз от 01.01.2007 г. осигурява възможности за използване на значителни ресурси от Структурните фондове на ЕС, което ще се реализира чрез националните стратегически планове и националните оперативни програми, като:

- Национален стратегически план за развитие на селските райони осигуряващ над 570 млн. евро пряко или косвено насочени към подпомагане на горския сектор и този план. Директно за подпомагане на недържавни собственици на гори се предвиждат над 85 млн. евро. ;
- оперативна програма "Околна среда", Националната оперативна програма „Регионално развитие, Европейски фонд за регионално развитие, Европейски фонд за рибарство, Седма Рамкова програма на ЕС и др.

Изпълнението на плана ще разчита и на привличане на средства чрез изпълнение на съвместни проекти по международно сътрудничество, включително с Глобалния екологичен фонд и др.

Използването на тези възможности изисква ефективна координация между отделните ведомства, институции и организации.

5. Механизъм за изпълнение, мониторинг и контрол

Организацията на изпълнението на плана ще бъде отговорност на МЗГ чрез НУГ. Планът обхваща пет годишен период (2007 – 2011год.). През 2009 год. ще се проведе оценяване за изминалия период, а финалното оценяване ще се състои през 2012год. Отчет за изпълнението на Плана ще бъде представен в Министерски съвет от Министъра на земеделието и горите. Докладът за постигнатите резултати се представя на Министъра на земеделието и горите от ресорният Заместник-министър (Началника на НУГ). Успешното изпълнение на Плана може да се постигне чрез активното участие и сътрудничество между отделните институции и заинтересовани обществени групи.

Мониторинг върху изпълнението на СПРГС

За постигане на наблюдение и контрол върху изпълнението на СПРГС и за осъществяване на непрекъснат процес на обновяване, актуализиране и допълване, се създава специализиран орган – Комисия. Тя ще бъде създадена към Националния съвет по горите към МЗГ и ще функционира като независим координиращ и контролен орган. Комисията ще бъде представителна и с участие на главните заинтересовани страни в сектора.

Първата ѝ задача, ще бъде разработване на ясно определени индикатори на секторно и национално ниво, чрез които да се следи напредъка по изпълнението на Плана. Важен аспект в работата ѝ, е и подпомагане разработването на Регионални Горски Планове/Програми, които да следват общата рамка на СПРГС и да формират основите за изпълнението му на регионално и местно равнище.

Оперативният контрол върху изпълнението на стратегическия план ще се осъществява от МЗГ чрез НУГ.

* * * * *

Този стратегически план е резултат от процес на обществено обсъждане и всички заинтересовани страни, а не само МЗГ и НУГ имат важна роля за успешното му осъществяване. Това може да се постигне чрез активното участие и сътрудничество между отделните институции и заинтересовани обществени групи

4. План за действие

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: 1 Икономическо стабилизиране на горския сектор чрез подобряване на неговата конкурентноспособност и увеличаване на устойчивото потребление на продукти и услуги от гората.

Изграждането на икономически стабилен горски сектор е свързано с неговата относителна икономическа самостоятелност, както и с реални възможности за ре-инвестиции за възобновяване на горите, подобряване състоянието на горите, в строеж и поддръжка на горско-пътна мрежа, и др.

Горският сектор има голям потенциал да развива и произвежда висококачествена дървесина, горски продукти и да увеличава полезните си функции. Търсенето на тази дървесина, продукти и ползи непрекъснато се разширява. Тези ресурси, продукти и ползи са в състояние да допринесат до създаването на силен, конкурентноспособен горски сектор, като се фокусират върху такива приоритети като: трансфер на знания, модернизация и иновации в приоритетни насоки за инвестиции в материалния сектор и в човешки капитал

Действия	Времеви период	Необходими средства/източник	Отговорна институция	Подпомагаща институция	Методи и инструменти	Индикатор за оценка/резултат
Ключово действие 1: Преструктуриране на държавното управление в горския сектор и подобряване на управлението						
1.1. Структурна реформа в държавния горски сектор и подобряване на управлението 1.1.1. Приемане на нов Закон за горите и съответните подзаконовни актове, осигуряващ: - преструктуриране на Държавния горски сектор с цел създаване на самостоятелна/и стопанска/и структура/и - механизъм за финансиране на горскостопанските мероприятия и частично излизане от бюджетната зависимост	2007 2007 - 2009		НУГ, МЗГ, НУГ, МЗГ НУГ, МЗГ	МС		
а. Разработване на програма за структурната реформа	2007 -2008		НУГ, МЗГ		Програма за структурни промени	Приета програма за структурната реформа

б. Изпълнение на програмата за структурната реформа	2007 -2008	Държавен бюджет 30 000 000 лв.	НУГ, МЗГ		План за действие	Осъществена структурна реформа
1.2. Подобряване на управлението на държавния горски сектор, чрез 1.2.1. Въвеждане на системи за управление на качеството във фирмите ангажирани с дейностите в горите, както и в добива и преработката на дървесината	2007 -2011		Браншови организации МИЕ,	НУГ, МЗГ	сертифициране на фирмите	Подобрено управлението на качеството в дейностите на фирмите
1.2.2. Изграждане на Единна информационна система за горите	2007-2009	Бюджет на НУГ 1 000 000 лв.	МЗГ-НУГ		Проекти, Програми	Изградена информационна система
1.2.3. Създаване на нормативна база за многофункционално планиране в горите Изменение на нормативните актове – ЗГ, ППЗГ; Приемане на наредба, след промяна на съответната нормативна база;	2007		НУГ/МЗГ	МРРБ, МОСВ, БШПГ, СЛБ, БУЛПРОФОР, НСОРБ, НССНГ”Горовладелец”	Разяснителна кампания обучения,	Приети нормативни документи Проведени обучения
Ключово действие 2: Подобряване качеството, икономическата стойност на горите и реализиране на устойчиво и рационално ползване на дървесина						
2.1. Увеличаване инвестициите за отглеждане на горите с цел подобряване качеството и стойността им в изпълнение на ЛУП, планове и програми	2007 -2011	Държавен общински бюджети 16 000 000 лв.	НУГ, Общини		ЕСФРСР проекти	Увеличаване на площта на отгледани млади гори – 650000 ха в ДГФ и
2.2. Устойчиво задоволяване на търсенето на дървесина в рамките на предвижданията на ЛУП, планове и програми 2.2.1. Приемане и изпълнение на програма за строеж, ремонт и поддръжка на горските пътища 2.2.2. Разработка и реализация на конкурентни механизми за добив и обезпечаване на ресурси за	2007-2011	20 000 000 лв. годишно бюджет на НУГ, общини, фондове ЕС,	МЗГ- НУГ, Общини МЗГ- НУГ Общини	 МИЕ	Програма, Проекти,	Приета програма Строеж и поддръжка на 200 км горски пътища годишно

горската индустрия и за населението 2.2.3.Усъвършенстване маркетинга на дървесина за осигуряване на по-висока ефективност. Въвеждане на дългосрочно договаряне за добив и продажба на дървесина 2.2.4.Провеждане ежегодни пазарни проучвания и анализ на влиянието на международните пазари Проучване влиянието на членството в ЕС върху пазара на дървесина	2007-2011 2007 - 2008	проекти бюджет на НУГ, общини, фондове ЕС,	НУГ, Научни институти НУГ, Общини Частни собственици НССНГ „Горовладелец”	Научни институти МИЕ, Браншови организации	Фондове на ЕС Проучване Проучване, програма за изпълнение	Достигане на продажбите на дървесина от склад на 80% от разчетения лесосечен фонд -дългосрочно рамково договаряне за добив и за продажби на дървесина
Ключово действие 3: Подкрепа на изследвания и технологично развитие за повишаване конкурентността на горския сектор						
3.1. Насърчаване въвеждането на съвременни организационни и технологични решения в горското стопанство 3.1.1. Създаване на нормативни предпоставки и стимули за горските предприемачи, за въвеждане на съвременни организационни и технологични методи и оборудване за работа (за обновяване на машинния парк) в горите. 3.1.2. Подкрепа за въвеждане на съвременни организационни и технологични решения (обновяване на машинния парк на доказани предприемачески фирми)	2007 - 2011		Браншови организации Научни институти	НУГ, МЗГ, МИЕ Общини	Съвместни проекти и информация , проучване	Подобрена техническа обезпеченост на фирмите подобрена нормативна уредба,
3.2. Въвеждане на система за стимулиране на щадящи природата технологии при ползванията от горите	2008-2009		НУГ,МОСВ	НПО	Проект	Въведена система

3.3. Разработка и внедряване на добавящи стойност производства в горската промишленост						
3.3.1. Насърчаване създаването на „горски клъстери”(обединения на горски фирми и предприятия за преработка на дървесина) в типични горски райони	2007 - 2011		МИЕ, МЗГ	Браншови организации НУГ	Пилотни проекти, Обмен на добри практики, информация	
3.3.2. подкрепа за създаване мощности за преработка на недървесни горски продукти	2007 - 2011		МИЕ, МЗГ	Браншови организации НУГ		Създадени и произвеждани нови продукти
3.3.3. Разработка и внедряване на водещи горскостопански практики в стопанисването, предприемачеството и маркетинга в горския сектор - усъвършенстване на нормативната база за възлагане на дърводобива и продажба на дървесината - разработка на нова нормативна база за регистрация и условия на работа на предприемачите в горския сектор	2007-2008		МЗГ, НУГ, МИЕ	Браншови организации, фирми		Разработени нормативни актове
Ключово действие 4: Повишаване стойността на недървесните горски продукти и услуги						
4.1. Подобряване състоянието на дивеча и рибите						
4.1.1. Приемане на стратегия за развитие на ловното стопанство	2007-2008		НУГ, СЛРБ	МОСВ		Приета стратегия
4.1.2.Реализиране Програма за разселване на фермено произведен дивеч.	2007 -2011 ежегодно	Бюджет НУГ - 600 000лв. Средства на СЛРБ	НУГ СЛРБ		Програма	Произведени и разселени 100 000 фазана, 25 500 яребици, 21 000 полудиви патици, 8000 кеклика и 200 токачки.
4.1.3. Подобряване на нормативната база за стимулиране развитието на устойчиво и ефективно	2007 -2011		НУГ, СЛРБ	МОСВ		Предложени проекти за

ловно стопанство и подобряване борбата срещу браконьерството						изменение и допълнение на нормативни
4.1.4. Увеличаване на дивечовите и рибни запаси до научно-обосновано ниво	2007 -2011	Бюджет НУГ,	НУГ, СЛРБ	МОСВ	Европейски фонд по рибарството	
а Производство на зарибителен материал за поддържане на екологичното равновесие в горните течения на реките	2007-2011	Бюджет НУГ – 100 000 лв. ежегодно	НУГ, СЛРБ			Произведен и разселен зарибителен материал
в. Запазване на генетичния фонд и увеличаване популациите на дивеча	2007-2011	Бюджет НУГ – 3 000 000 лв. ежегодно	НУГ, СЛРБ			Произведен и разселен зарибителен материал
с. Регулиране числеността на хищниците	2007-2011	Бюджет НУГ – 1000 000 лв. ежегодно	НУГ, СЛРБ			Намален брой хищници, увеличени дивечови популации
4.2. Увеличаване на приходите от недървесни горски продукти и услуги						
4.2.1. Разработване на методика за оценка на рекреационните и защитни функции на горите в Р България.	2007-2008	Бюджет НУГ,	МЗГ, МОСВ	Научни институти, НПО, МОСВ	методика	Разработена и приета методика
4.2.2. Промени в нормативната уредба за въвеждане на нова организация на ползуването на недървесни продукти и услуги, осигуряваща по-високи приходи за собствениците и/или за ползвателите.	2007-2011		МЗГ, НУГ	НССНГ „Горовладелец”		Ръст в приходите от недървесни горски продукти и ползи: от недървесни горски продукти до 6 млн.лв.годишно и от остойностени полезни функции на гората до 3
4.2.3. Пилотни проекти за инвентаризация и оценяване на ресурсите при устройство на горите и иновационен маркетинг на горски продукти и услуги					Проучване и проекти	
4.2.4. Подпомагане култивираното отглеждане на лечебни и горскоплодни видове.						
4.2.5. Оценка и анализ на туристическите ресурси и	2007-2009	Държавен Бюджет, Фондове на ЕС	НУГ ЛТУ, ИГ, НПО, LIFE+ МЗГ, НУГ, ДАТ, МОСВ	НПО	Проучване,	

потенциал на местно, регионално и национално ниво. 4.2.6. Реализиране на съвместни проекти между Дирекции на природни паркове и местни, регионални и национални структури 4.2.7. Създаване на бизнес партньорства между държавната горска служба и туристическия бизнес / публично-частни партньорства 4.2.8. Актуализиране и прецизиране на таксите за ползване на недървесните продукти и въвеждане на такива за услуги 4.2.9. Насърчаване прилагането на агролесовъдски системи			МЗГ, НУГ, ДАТ, МОСВ НУГ. МЗГ Общини МЗГ, НУГ, БСК, НТПП НУГ/ МЗГ, МЗГ, НУГ	НПО НПО Стратегия за туризма МОСВ	Проучване и Проекти, ФАР, ГЕФ, ЕСФРСР Договори за партньорство ЕСФРСР	млн.лв.годишно Анализ и предложение Реализирани проекти
---	--	--	---	---	--	--

Ключово действие 5 Насърчаване сътрудничеството между собственици на гори, браншовите организации и сдружения и подпомагане на образованието и квалификацията в лесовъдството

5.1. Осигуряване на професионална квалификация и образование на собствениците на гори чрез съвременни форми, като напр.: съботно/неделни училища, курсове/ училища на открито, задочни курсове, дистанционно обучение и др.п. 5.2. Подпомагане изграждането на консултантски мрежи и центрове за предоставяне на консултантски услуги за собствениците на гори и техните сдружения. 5.3.Подпомагане разпространението на информационни материали за устойчиво управление, стопанисване и ползване на горите, и за уменията на собствениците, вкл. за опазване на биологичното разнообразие и възобновяване на жизненото пространство. 5.4. Подпомагане обучението /получаване и поддържане на квалификационните изисквания/ на работната сила за дейности в горите.	2007 – 2011 2007 -2008		МЗГ-НУГ Общини, Сдружения на частни горовладелци, НССНГ "Горовладелец" и НПО	Сдружения на недържавни собственици, НСОРБ НСОРБ	ЕСФРСР Професионално обучение, Мобилни учебни центрове	Привеждане в съответствие на нормативната уредба в горите Проведени квалификационни курсове и обучения Разпространение на информационни материали
---	--------------------------------------	--	---	--	--	--

5.5.Подпомагане създаването и развитието на асоциации на собствениците на гори и развитието на общински горски структури			МЗГ-НУГ НССНГ ”Горовладелец		Международно сътрудничество, Програма Лидер	
--	--	--	-----------------------------------	--	---	--

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Формиране и поддържане на жизнени горски екосистеми.

Запазване и възстановяване на естественото биологично и структурно разнообразие, трайно задържане на въглерод и гарантиране на техните екологични функции съобразно регионалните особености

Действия	Времени период	Необходими средства / Източник	Отговорна институция	Подпомагаща институция	Методи и инструменти	Индикатор за оценка/ резултат
Ключово действие 6: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в горите						
6.1.Разработка на индикатори свързани с „Цели за биоразнообразието – 2010”			НУГ, МОСВ	НПО		
6.2. Постигане и поддържане на благоприятен консервационен статус на горските местообитания и местообитанията на видове в горите, включени в НЕМ НАТУРА 2000 с особено внимание към подпомагане на недържавните собственици на гори включени в нея.	2007	Държавен бюджет, Оперативна програма “Околна среда” ЕСФРСР,	МОСВ, МЗГ, НУГ	ПРООН, Life+, НПО	ЕСФРСР, Оперативна програма “Околна среда”	Приета нормативна база
6.2. Разработване и прилагане методика за инвентаризация на биологичното разнообразие в горите	2007	Държавен бюджет Оперативна програма “Околна среда”	НУГ	ПРООН, МОСВ, НПО	Оперативна програма “Околна среда”	Приет нормативен документ за прилагане,
6.3. Стимулиране ограничаването на фрагментацията на горските екосистеми.			НУГ, МОСВ	Научни институти	Проучване Европейски опит	Прилагане на подходящи практики
6.4. Разширяване на системата за съхраняване на генетичният фонд на местните дървесни	2007-2011	Държавен бюджет 100 000 лв.	НУГ, МОСВ	Научни институти,		Национален регистър Разработена карта

видове. Създаване и поддържане на градини за семеипроизводство и географски култури		годишно		НПО		Създадена и подобрена мрежа за съхранение и използване на ГРМ
6.5. Подобряване и рационално използване на ГСБ за добив на ГРМ с гарантиран произход – Национален регистър на източниците на ГРМ, карти на източниците в ГИС среда	2007	Бюджет НУГ 18 000 лв.		Научни институти, НПО,		
6.6. Преоборудване с поддържане на лабораториите в ГСС в съответствие с изискванията за прилагане Дир. 1995/105 ЕС	2007-2008 2008-2011	Държавен бюджет Международно сътрудничество 1500000	НУГ	Проекти и споразумения за сътрудничество (GTZ и др.)	проект	Създаден адекватен технически капацитет на ГСС
6.7. Подпомагане на възстановяването на популациите на застрашени видове и деградирали горски екосистеми.	2007 - 2011	Бюджет НУГ 140 000 лв годишно	МОСВ, НУГ Общини, собственици на гори и земи	НПО, Научни институти	Проекти ЕСФРСР проучвания	Реализирани проекти и проучвания
6.8.Разработване на система за идентифициране и мониторинг на ключови елементи на биоразнообразието като част от НСМБР			МОСВ, НУГ		Оперативна програма “Околна среда”	
6.9. Усъвършенстване на нормативна база, развитие на институционален капацитет и подпомагане формирането на достатъчен научен капацитет за постигане целите на плана в областта на биологичното и ландшафтно разнообразие.		2007-2011	МЗГ НУГ, МОСВ Общини	Научни институти НПО		
6.10. Прилагане на горска сертификация	2007 -2011	5 000 000 лв. Държавен бюджет, проекти	НУГ, МЗГ, Фирми от горска промишленост , Общини, сдружения на	ГЕФ, МОСВ	Проекти	Увеличение делът на сертифицираните гори и фирми в сектора

			собственици на недържавни гори, НССНГ „Горовладелец“			
6.11. Разработване и разпространение на наръчници(ръководства) за добри практики по залесяване и строеж на горски пътища	2007-2008	Бюджет НУГ, международни проекти	НУГ, ЛТУ, ИГ-БАН	МОСВ ПРООН НПО	Проекти	Приети наръчници (ръководства)
Ключово действие 7: Принос към изпълнението на РКОНИК и Протокола от Киото						
7.1 Увеличаване на залесената площ на страната с 500 ха годишно	2007 -2011	Държавен общински бюджети 10 000 000 лв.	НУГ, Общини Частни собственици	МОСВ	ЕСФРСР	Новозалесени площи върху: общо 25 00 ха
7.2. Разработване на научна програма от мерки за адаптиране на горите към климатичните промени	2007-2009	Държавен бюджет, Проекти , Европейски фондове	НУГ, Научни институти, МОСВ,	7-а Рамкова програма на ЕС	Научни проучвания и програма	Разработена научна програма
7.3. Стимулиране използването на горската биомаса за енергия						
7.3.1. подготовка и изпълнение на национален план за използване част от дървесната биомасата за енергия	2007	Държавен бюджет, Частни инвестиции, ЕСФРСР	МИЕ, МЗГ/ НУГ МОСВ,	ЛТУ, ИГ	Стратегия за енергийна ефективност План за действие по биомасата на ЕС, Проучване Стратегия за енергийна ефективност Проекти	Приет и изпълняван Национален план за действие
7.3.2. проучване, картиране и оценка на горско-дървесната биомаса като ресурс за енергия;	2007 - 2008		МИЕ , ИГ, ЛТУ	ПРООН ЛТУ, ИГ		Оценен и картиран ресурс
7.3.3.разработване и изпълнение на местни и регионални пилотни проекти за производство на енергия от дървесна биомаса;	2008 - 2011		МИЕ, МЗГ, НУГ, МОСВ, Общини Общини, НССНГ Горовладелец”	ЛТУ, ИГ НПО		Изпълнени проекти
7.3.4. промени в нормативната уредба в посока	2007 –		МЗГ, НУГ,			Привеждане в

стимулиране изграждането на инсталации и преносни мрежи за производство и употреба на дървесната биомаса като ВЕИ ;	2008		МИЕ,МОСВ			съответствие на нормативната уредба
7.3.5. създаване на горски култури от бързорастящи дървесни видове за производство на биомаса за енергия (гори за енергия)	2007 – 2011	бюджет на НУГ 15 000 000 лв и недържавни собственици на гори и земи	МЗГ- НУГ, Общини, НССНГ „Горовладелец	МОСВ	Програма, проекти ЕСФРСР	5 000 ха култури за производство на дървесина за енергия и технологична д-на
Ключово действие 8: Подобряване на защитата на горите						
8.1. Подобряване дейността по опазване горите от пожари						
8.1.1. Разработване и внедряване на системи за оценка на текущата пожарна опасност и пожарния риск	2008	Държавен бюджет, Програми на ЕС	НУГ	ГД „ПБЗН”, ЛТУ		Внедрена система
8.1.2. Създаване на единна система за регистриране, отчитане и анализ на горските пожари	2007 - 2008	Държавен бюджет 30 000	НУГ	ГД „ПБЗН”	Европейска комисия – JRC - Ispra	
8.1.3. Въвеждане на система за инвентаризация и оценка на щетите от пожарите	2007	Държавен бюджет, 20 000	НУГ	ГД „ПБЗН”, Общини и кметства		Действаща система
8.1.4. Създаване на единна система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на възникналите горски пожари.	2007 – 2011	Държавен бюджет, Бюджет на ЕС, Life+, Частни и общински инвестиции. 300 000 лв.	НУГ	ГД „ПБЗН”, Гр. Защита		Действаща единна система
8.1.5. Разработване и реализация на система за обучение и подготовка на целевите групи в опазването на горите от пожари.	2010	Държавен бюджет, Частни и общински инвестиции, Програми на ЕС.	НУГ	ГД „ПБЗН”, Гр. Защита, Общини и кметства	НПО	Действаща система
8.1.6. Изпълнение на предвидените в ЛУП противопожарни мероприятия в горите.		Програми на ЕС, Частни и	НУГ и собствениците	ГД „ПБЗН”	ЕСФРСР	Степен на изпълнение на

		общински инвестиции. Държавен бюджет	на гори, НССНГ „Горовладелец“			предвидените мероприятия
8.2. Подобряване превантивната работа по охраната на горите и дивеча и повишаване на контрола по ползването, преработката, търговията и износа на дървесина, риба, дивеч и странични горски продукти						
8.2.1.Оборудване и обучение на горската и ловна стража	Ежегодно		НУГ		Редовни обучения и квалификация, обмяна на опит	Оборудвана и обучена горски стража
8.2.2.Изграждане, оборудване и поддържане на мрежа от контролни горски пунктове, вкл. такива за съхранение на задържаните вещи и материали.	Ежегодно	Държавен бюджет 200 000 лв.	НУГ		Програма и годишни стопански планове на НУГ	Изградена и поддържана мрежа от контролни пунктове
8.2.3.Въвеждане в цялата страна на системата за контрол и наблюдение върху движението на обли и преработени дървени материали	2007-2009	Държавен бюджет 6 000 000 лв.	НУГ		годишни стопански планове на НУГ	Въведена национална система

8.3: Подобряване на устойчивостта и здравословното състояние на горите						
8.3.1.Подобряване на институционалния капацитет и усъвършенстване на система за мониторинг на горските екосистеми. - изграждане на автоматизирана система за събиране на база данни за лесопатологичния мониторинг; - Развитие на съществуващата мрежа от стационарни обекти и оборудване на ЛЗС и	2007 - 2011	Бюджет НУГ 200 000 лв.	НУГ, ЛЗС. МОСВ Общини	ИГ при БАН		Изграждане на информационна система Изготвяне на проекти Приета нормативна база Изготвяне на проект и проекто-договор

стационарите за лесопатологичен мониторинг; - Актуализиране на методиката за създаване на стационарни обекти за лесопатологичен мониторинг						
8.3.2 Прилагане на система за оценка на риска и на икономическите вреди от насекоми вредители и болести.	2008	30 000 лв.	НУГ, ЛЗС,	ИГ при БАН	Международно сътрудничество	Изготвяне на проект за оборудване и проекто-договор за доставка
8.3.4. Използване на биологични методи и средства за борба с болестите и вредителите в горите.	2007 - 2011	200 000 лв.	НУГ, ЛЗС	НСРЗ ИГ при БАН Агролеспроект	Международно сътрудничество	Утвърждаване на нова структура на РЗП в горите в съответствие с изискванията на Европейската и Средиземноморска органи-зация за защита на растенията Въвеждане на ГИС и изготвяне на картите с вредители

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Принос към качеството на живот чрез защита и подобряване на социалните и културни измерения на горите

Действия	Времеви период	Необходими средства / Източник	Отговорна институция	Подпомагаща институция	Методи и инструменти	Индикатор за оценка/ резултат
Ключово действие 9: Насърчаване на екологично обучение и образование						
9.1. Разработване, представяне и въвеждане на програми за екологично обучение и образование в общообразователните начални и средните училища – зелени училища, екологични седмици и т.н.;	2007 -2011	Държавен бюджет	МЗГ ЛТУ МОН, Университети	НУГ, МОСВ, общини	Предложения за учебни програми	Приети учебни програми

9.2.Разработване, представяне и въвеждане на програми за екологично обучение в специализираните професионални гимназии; 9.3.Разработване, представяне и въвеждане на програми за обучение по горска педагогика в специализираните професионални гимназии; 9.4.Информационно осигуряване на екологичното обучение – финансиране на научни изследвания, разработване на специализирани информационни системи на основата на ГИС			МЗГ, ЛТУ МОН, Общини МЗГ, ЛТУ МОН, Общини МОН, МЗГ, ЛТУ, Университети, БАН	МОСВ НУГ НУГ МОСВ, НУГ	научни изследвания	Приети учебни програми Приети учебни програми Внедрени научни результати, информационни системи
Ключово действие 10: Поддържане и подобряване на защитните функции на горите						
10.1. Разработване и приемане на Национална дългосрочна програма за борба с ерозията в ГФ	2007-2010	Бюджет НУГ 300 000 лв.	НУГ,МЗГ, МОСВ, Общини,	Научни институти	Програма	Приета Национална програма
10.2. Разработване на регионални планове, програми и мерки за подобряване на защитните функции на горите и мерки за превенция и сигурност срещу природни бедствия и производствени аварии – корекции и укрепване на водни течения, залесяване на водосбори, изграждане на диги, зелени пояси и т.н.; 10.3. Развитие и подкрепа на регионални инициативи за инвестиции в защитни и защитени гори, залесяване на пустеещи земи; 10.4. Подобряване състоянието и защитните функции на полезащитните горски пояси.	2007 – 2011 2007- 2008	Държавен и общински бюджет, Фондове ЕС, Проекти Бюджет НУГ	НУГ Общини НУГ, МЗГ Общини МДПББА МЗГ,НУГ, Общини	ПРООН, НСОРБ НСОРБ НПО МОСВ	планове, програми, проекти, ФАР, ЕСФРСР обмяна на добри практики Програма	Приети и изпълнявани документи
Ключово действие 11: Използване потенциалът на горите в урбанизирана среда и край градовете						

11.1.Насърчаване на разработването на национални и регионални планове за развитие и използване на горите в и около населените места; 11.2. Подкрепа на местни инициативи и инициране на публично-частни партньорства за създаване и поддържане на туристически, екологични и т.н.пътеки, крайселищни лесопаркове и зони за отдих; 11.3. Насърчаване поемането на доброволни ангажименти за разширяване на залесените площи в урбанизираните територии	2007 - 2011 ежегодно	Общински и Държавен бюджети	Общини НУГ, НУГ, Общини частен бизнес, Частни горовладелци	МОСВ, НСОБ, НПО МОСВ, НСОБ, НПО, МРРБ МОН	ЕСФРСР Обмяна на добри практики Пилотни проекти Информационна кампания Работа с училища и ВУЗ	Реализирани проекти, иницирани кампании, увеличена площ на залесени площи в урбанизирани територии
Ключово действие 12: Мерки за увеличаване социалните функции на горите						
12.1. Прилагане на многофункционалното горско планиране за увеличаване на социалните функции на горите; 12.2. Подкрепа на регионални и местни инициативи за създаване на постоянна или временна заетост, на основата на ресурсите на горите; 12.3.Подкрепа на разнообразяване на дейностите в горите и продуктите от тях, сертифицирането и лицензирането на производителите и защитата на Българска търговска марка;	2007 - 2011	Държавен и общински бюджети Държавен и общински бюджет	НУГ, Общини МТСП НУГ, МРРБ	МРРБ, Областни администрации Браншови организации	Многофункционално горско планиране, областни стратегии, проекти Национална програма Проучвания, обмяна добри практики	Изпълнение на планове за многофункционално стопанисване на горите

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: Подобряване на информираността, съгласуваността и между-секторното сътрудничество

Действия	времеви период	Необходими средства/ Източник	Отговорна институция	Подпомагаща институция	Методи и инструменти	Индикатор за оценка/резултат
Ключово действие 13: Разработване и реализиране на Национален план за изпълнение на Декларацията от Санкт Петербург, свързана с						

Министерския процес по правоприлагане и управление на горския сектор за Европа и Северна Азия						
13.1. Изпълнение на индикативни действия по процеса - укрепване на националния механизъм за взаимодействие; - периодически изготвяне на национален доклад за напредъка; - създаване на открита база данни за местната и международна търговия с дървесина и горски продукти; - разширяване на системата за наблюдения; - организиране на регионални срещи по проблемите на правоприлагането и управлението в горския сектор и др.	2007-2008	Бюджет НУГ/МЗГ	НУГ/ МЗГ	МИЕ, МФ, НСИ		Изпълняване на индикативните действия на национално и международно ниво
13.2. Публичност на дейностите, свързани с изпълнението на Националния план /План-програмата за взаимодействие между МВР и МЗГ	2007-2008	Бюджет НУГ/МЗГ	НУГ/МЗГ	МВР		- редовни периодични прес-съобщения (включително и на сайта на Световната банка); - ангажираност на съответните ведомства; - политическа подкрепа.
13.3. Подобряване работа с подрастващите за изграждане на обществена нагласа за опазване на горите	2007-2011	Бюджет НУГ/МЗГ 50 000 лв.	НУГ/МЗГ РУГ ДЛ	МВР, МОН, НСПАБ, Кметове на общини и общински администрации		- продължаване на PR-кампанията за превенция от горски пожари (хепънинги, детски конкурси, изработка и отпечатване на материали и др.); - провеждане на открити уроци с “преподаватели” ученици от професионалните гимназии; - интегриране на темата за опазването на горите в часовете по трудово обучение или в часовете на класния ръководител.
Ключово действие 14: Подобряване на вътре-ведомствената и между- ведомствената координация и комуникация						
14.1. Повишаване на административния		Бюджет	НУГ/МЗГ	структури и		Повишена компетентност на

капацитет за използване на съвременните информационни технологии обучения, семинари; определяне на конкретни лица за междуведомствена комуникация		НУГ/МЗГ		специализир аните звена на НУГ		служителите и на административния капацитет
14.2. Регламентиране дейността на Националния съвет по горите към министъра на земеделието и горите.	2007		НУГ/МЗГ	МОСВ, МВР, МПРБ, МФ, МП, ЛТУ, ИГ, СЛБ, НСОРБ, Браншови орг.		- създадена нормативна база - изготвяне на правилник за работа на съвета; - провеждане на регулярни съвети.
14.3. Създаване на Регионални и местни съвети по горите към регионалните управления, като консултативни органи на регионално ниво за обсъждане на основни въпроси по управлението на горите.	2007-2008		РУГ/НУГ	МПРБ, ОУ,ОДЗГ Браншови орг. Общини.		- изготвяне на нормативна база, включително правилник за дейността на съветите; - провеждане на регулярни съвети.
14.4. Разработване на областни стратегии за развитие на горите.	2007-2011		НУГ/МЗГ, МПРБ	Областни управители, Областни дирекции „ Земеделие и гори”, Кметове на общини Браншови орг.	Методичес ки указания	Приемане на методически указания 28 бр. стратегии
14.5. Изработване на регионални планове и програми за развитие на горския сектор и интегрирането им в планове на регионите.	2007-2011		НУГ/МЗГ, МПРБ	Областни управители, Областни дирекции „ Земеделие и гори”, Общини		Разработени планове по региони

				Браншови орг.		
14.6. Развитие на механизми за взаимодействие между собствениците на гори, центровете за съвети по земеделие и гори, ДЛ, частните консултантски структури, фирмите ползватели на горски ресурси и предоставящи услуги и другите заинтересувани лица			НУГ, Общини, НСОБ Сдружения на частни горовладелци, НССНГ "Горовладелец"		ЕСФРСР	Приета методика за взаимодействие Развити партньорства
14.7. Повишаване информираността на обществото за състоянието и динамиката на горския фонд.	2007		НУГ/МЗГ	МОСВ, Общини ЛТУ, ИГ-БАН Браншови орг.		Създаване на работна група и приемане указания за работата й.
14.8. Подпомагане на НПО и други институции, във връзка с участието им в международни европейски структури и организации, свързани с горите	2007-2011		НУГ/МЗГ	МОСВ, МРРБ Браншови орг.		бр. участия бр. доклади бр. публикации
Ключово действие 15: Активизиране на участието на ведомството в органите и структурите на ЕС и в международни организации и процеси, свързани с горския сектор						
15.1. Участие в редовните заседания на работните групи към ЕС и ЕК;	2007-2008	Бюджет НУГ/МЗГ мин. 33 600 лв.	НУГ/МЗГ			
15.2. Редовно участие в срещите на Ръководителите от областта на горското стопанство;	Ежегодно	3000 лв.				
15.3. Обмен на опит по прилагането на национални горски планове и програми – двустранни посещения работни срещи;	2007-2008	20 000 лв.				
15.4. Участие в работата на Горската	2007-2008					

комуникационна мрежа към Икономическата комисия за Европа		6 000 лв.				
15.5. Създаване на български офис на Европейския горски институт	2008	Бюджет НУГ, EFI	НУГ/МЗГ	ИГ при БАН, ЛТУ		- организирана международна среща на Европейския горски институт, включ. откриване на офиса; - работна програма за работата на офиса; - правилник за дейността на офиса
15.6. Създаване капацитет за усвояване на структурните фондове на ЕС за горския сектор	2007-2011	Бюджет на НУГ ЕСФРСР	МЗГ-НУГ	Общини НССНГ "Горовладелец,	Проекти, Програми обучение, инфо-осигуряване, обмен на добри практики	Привеждане в съответствие на нормативната уредба в горите
Ключово действие 16: Подобряване на информираността и комуникацията с обществеността за дейностите в горския сектор						
16.1 Предоставяне на целенасочена актуална информация за медиите по въпроси, засягащи изпълнението на плана за действие 16.1.1. Поддържане на връзки чрез Интернет страниците на НУГ и МЗГ със заинтересованите лица; 16.1.2. Предоставяне на информация и провеждане на брифинги за средствата за масово осведомяване по изпълнението на всяка дейност в плана	2007		НУГ/МЗГ	НУГ/МЗГ, НСОРБ		Редовно публикуване в Интернет на адаптирана за широката общественост информация за съществуващите нормативно предвидени възможности за участие при вземането на управленски решения, които се отнасят към изпълнението на плана за действие.
16.2. Разработка и прилагане на Комуникационна и PR стратегия за прилагане на устойчивото управление на горите, състоянието на горите и горския сектор, охрана и защита на горите и опазване на биологичното разнообразие.	2007		НУГ/МЗГ		Комуникационна и PR стратегии	Редовно публикуване в Интернет на информация за дейността на НУГ за: - изпълнението на настоящия план; - проблематиката по изпълнение

						на дейностите, причините за проблемите, засегнати от дейностите, и начините за преодоляването им; - резултатите от участието на обществеността в процесите на разработка, изпълнение и оценка на напредъка; - резултатите от пилотни проекти; - възможности за финансиране на дейности в плана; - резултатите от финансираните дейности; - структурата, функциите, заседанията и решения на съществуващи ведомствени съвети.
--	--	--	--	--	--	---

Индикативен Бюджет за реализиране на стратегическия план за развитие на горския сектор 2007 - 2011 (лв)

Стратегическа цел/Действие	2007	2008	2009	2010	2011	общо
Стратегическа цел 1:	38 100 000	48 300 000	28 300 000	27 900 000	27 900 000	170 500 000
КД 1: Преструктуриране на държавното управление в горския сектор и подобряване на управлението						
1.1.в. Изпълнение програма за преструктуриране	10 000 000	20 000 000				30 000 000
1.2.2. Единна информационна система за горите	200 000	400 000	400 000			1 000 000
КД2 Подобряване качеството, икономическата стойност на горите и реализиране на устойчиво и рационално ползване на дървесината						
2.1.*Увеличаване на инвестициите за отглеждане на горите с цел подобряване качеството и стойността им в изпълнение на ЛУП, планове и програми	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000	16 000 000
2.2.1. Програма за строеж, ремонт и поддръжка на горски пътища	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	100 000 000
КД4. Подобряване на състоянието на популациите на дивеча и рибите						
4.1.2*. Реализиране Програма за заселване на фермерно произведен дивеч	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	3 000 000
4.1.4.а*. Производство на зарибителен материал за поддържане на екологичното равновесие в горните течения на реките	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
4.1.4.б. Запазване на генетичния фонд и увеличаване популациите на дивеча	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	15 000 000
4.1.4.с. Регулиране числеността на хищниците	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Стратегическа цел 2.	8 950 007	9 722 008	8 622 009	6 607 010	6 607 011	40 498 000
КД 6: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в горите						
6.4. Създаване и поддържане на градини за семепроизводство и географски култури	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
6.5*. Национален регистър на източниците на ГРМ, карти на източниците в ГИС среда	18 000					18 000
6.6.. Преоборудване с поддържане на лабораториите в ГСС	400 000	800 000	100 000	100 000	100 000	1 500 000
6.7.* Подпомагане на възстановяването на популациите на застрашени видове и деградирани горски екосистеми	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	700 000
6.10. Прилагане на горска сертификация	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	5 000 000
КД 7: Принос към изпълнението на РКОНИК и Протокола от Киото						
7.1.* Увеличаване на залесената площ на страната	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	10 000 000
7.3.5. Създаване на култури от бързо растящи видове	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	15 000 000
КД 8: Подобряване на защитата на горите						
8.1.1. Създаване на единна система за регистриране, отчитане и анализ на горските пожари	30 000					30 000
8.1.2. Въвеждане на система за инвентаризация и оценка на щетите от пожари	20 000					20 000

Стратегическа цел/Действие	2007	2008	2009	2010	2011	общо
8.1.3. Създаване на единна система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на възникналите горски пожари		300 000				300 000
8.2.2.Изграждане, оборудване и поддържане на мрежа от контролни горски пунктове, вкл. такива за съхранение на задържаните вещи и материали.	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	1 000 000
8.2.3*. Въвеждане в цялата страна на система за контрол и наблюдение върху движението на обли и преработели дървени материали	2 000 000	2 000 000	2 000 000			6 000 000
8.3.1*.Подобряване на устойчивостта и здравословното състояние на горите	10 000	120 000	20 000	25 000	25 000	200 000
8.3.2 Разработване и приложение на система за оценка на риска и на икономическите вреди от насекоми вредители и болести		10 000	20 000			30 000
8.3.4.* Използване на биологични методи и средства за борба с болестите и вредителите в горите.	30 000	50 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Стратегическа цел 3:	100 000	100 000	100 000			300 000
КД 10: Поддържане и подобряване на защитните функции на горите						
10.1* Разработване и приемане на национална дългосрочна програма за борба с ерозията в ГФ	100 000	100 000	100 000			300 000
Стратегическа цел 4:	46 000	46 000	23 000	23 000	23 000	161 000
КД 13: Разработване и реализиране на Национален план за изпълнение на Декларацията от Санкт Петербург, свързана с процеса ENA - FLEG						
13.3.* Подобряване работа с подрастващите за изграждане на обществена нагласа за опазване на горите	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
КД 15: Активизиране на участието на ведомството в органите и структурите на ЕС и в международни организации и процеси, свързани с горския сектор						
15.1.* Участие в редовни заседания на работните групи към ЕС и ЕК	17 000	17 000				34 000
15.2.* Участие в срещите на Ръководителите от областта на горското стопанство	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	15 000
15.3. Обмен на опит по прилагането на национални горски планове и програми	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
15.4.* Участие в работата на Горската комуникационна мрежа към Икономическата комисия за Европа	6 000	6 000				12 000
ВСИЧКО	47 196 007	58 168 008	37 045 009	34 530 010	34 530 011	211 459 000

* Средства в рамките на бюджетна на НУГ

